

Núm. de Causa: 6000037/2016
Núm. de Rotlle: TSJP-0000007/2018

SENTÈNCIA 26-2018

PARTS:

Recorrent: MINISTERI FISCAL

Recorreguts: Sr. J.B.S.
Sra. A.S.E.
Advocat: Sra. S.E.A.

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President: M. I. Sr. Yves PICOD
Magistrats: M. I. Sra. Marie CONTE
M. I. Sra. Fátima RAMÍREZ SOUTO

Andorra la Vella, setze d'abril del dos mil divuit.

En el recurs d'apel·lació interposat contra la sentència de data 19 de desembre del 2017 dictada pel Tribunal de Corts en la causa de referència, seguida pel delictes major de frustració de procediments executius de cobrament, els components de la Sala Penal Tribunal Superior de Justícia expressats al marge s'han constituït per a la vista i decisió, és ponent la M. I. Sra. Marie CONTE.

ANTECEDENTS DE FET

I.- RESULTANT: que el Tribunal de Corts dictà sentència de data 19 de desembre del 2017 amb la següent part dispositiva:

“DECIDIM:

Absoldre als acusats J.B.S. i A.S.E. del delictes major de frustració de procediments executius de cobrament, declarant d'ofici les despeses processals causades.”

II.- RESULTANT: que el precedent fallo es recolza en els següents fets que declara provats en el seu primer Resultant:

“SÓN FETS PROVATS i així es declara: l’acusat J.B.S., nascut el 00 de setembre de 1968, de nacionalitat andorrana i sense antecedents penals, en data 14 de juliol del 2014 per davant de notari de La Seu d’Urgell atorgà en benefici de la seva mare, la també l’acusada A.S.E., nascuda el 00 de setembre de 1944, de nacionalitat espanyola i sense antecedents penals, donació pura i simple de la meitat indivisa de l’habitatge unifamiliar radicat a la Urbanització A.M., casa núm. 00, de Montmell, Tarragona, Espanya, a la que li fou assignada un valor, a efectes fiscals, de 36.250 euros. La donació fou acceptada per A.S.E. en la mateixa escriptura notarial.

L’esmentat habitatge unifamiliar havia estat adquirit en data 13 de maig del 2002 per meitats indivises pel pare i espòs, respectivament, dels acusats J.M.B.P. i l’acusat J.B.S., amb subrogació del préstec hipotecari a favor de Caixa d’Estalvis X, amb un capital pendent d’amortització a la data de la compravenda de 90.099,12 euros. L’habitatge s’adquirí pel matrimoni J.M.B.P. i A.S.E. amb la finalitat immediata de destinar-lo a segona residència i, més tard, a residència habitual un cop jubilats, essent el matrimoni qui sufragà les quotes del préstec hipotecari i les despeses de l’habitatge des de la seva adquisició. Tot i així, la compra s’escripturà en la meitat indivisa a nom de J.B.S. pel fet de què el banc els exigí que al menys un dels titulars gaudís d’una nòmina amb ingressos estables i suficients que garantís el pagament dels terminis del préstec hipotecari, condició que concorria en l’acusat J.B.S., funcionari de Govern amb el càrrec de bomber.

Per aute de data 18 de desembre del 2006 es declarà hereus ab intestato del difunt J.M.B.P. als seus tres fills J.B.S., J.M.B.S. i A.B.S., per parts iguals sense perjudici de l’usdefruit de tota l’herència que adquirí la vídua A.S.E.

Havent esdevingut A.S.E. usufructuària vitalícia de la totalitat de l’habitatge de Montmell, i amb la finalitat de consolidar en la mare la plena propietat de l’habitatge i la posterior atribució per terceres parts indivises als tres fills, un cop faltés la mare, A.S.E. i els tres fills acordaren que aquests farien donació a favor de la mare de les seves respectives parts indivises que els corresponia de l’habitatge via herència del pare i que J.B.S. faria també donació a la mare de la meitat indivisa de que era titular des de la seva adquisició.

L’acusat J.B.S. estava subjecte als següents procediments judicials:

- procediment civil núm. 4000116/2009 de divorci, relacionat amb el procediment núm. B-0354-5/2006, en període d’execució de sentència, reclamació de la suma global de 26.149,92 euros;*
- procediment civil EX-B-1686-7/2013, expedient de família en execució de sentència, a la data de 11 de juny del 2014 la suma reclamada era de 950 euros;*

- procediment civil núm. 2000997/2014 de reclamació de quantitat, condemnat solidàriament amb altres a abonar la suma de 470,25 euros.”

III.- RESULTANT: que contra dita sentència interposa recurs d'apel·lació el Ministeri Fiscal, interessant la revocació d'aquesta en el sentit de condemnar a J.B.S. i A.S.E. com autors responsables del delictes major de frustració de procediments executius de cobrament, a la pena d'un any de presó condicional amb un termini de suspensió de la condemna de quatre anys, així com el pagament de les despeses processals causades.

No comparteix l'argumentació esgrimida pel Tribunal de Corts, segons la qual no concorre en el present cas l'element subjectiu de l'injust de la voluntat de sostreure la meitat indivisa de l'habitatge de Montmell al compliment dels seus deutes de J.B.S.

Observa que:

- el banc no obliga l'acusat a adquirir un immoble;
- la garantia que el banc demanava a l'acusat era de caràcter personal, no real;
- en el cas que l'acusat J.B.S. fos una persona interposada o prestanoms, no es pot utilitzar aquesta figura per defugir responsabilitats envers tercers, ja que mentre l'immoble va romandre al patrimoni de l'acusat aquest estava obligat a respondre dels seus deutes, també amb aquest bé;
- que un notari aconselli una determinada operació no eximeix de responsabilitat penal els acusats, especialment si la informació facilitada al notari és inexacta;
- la donació de la finca és produït l'any 2014, 10 anys després de la mort del pare de l'acusat, precisament en el moment on el seu deute ascendia a 26.000 euros aproximadament;
- en relació amb A.S.E., s'ha de notar que davant del Batlle instructor ambdós processats manifestaren versions coincidents entre elles, en el sentit que A.S.E. era coneixedora de la situació econòmica precària del seu fill.

IV.- RESULTANT: que l'advocada defensora de J.B.S. i A.S.E. s'oposa al recurs.

Posa de manifest que el seu defensat es va subrogar al préstec hipotecari que els primers propietaris de la casa haurien subscrit i que l'entitat bancària va exigir un salari d'un dels fills per tal d'acceptar aquesta subrogació, que els pares sempre havien havia estat sufragant el préstec de la casa, que l'operació va ser pactada a efectes de que la casa passés a ser propietat dels tres fills, que en cap cas va ser J.B.S. qui va voler dur a terme la donació, sinó que va ser la voluntat de la Sra. A.S.E. a efectes de poder disposar de la casa entre els tres fills.

Estima que no hi ha hagut doncs la intenció de fer desaparèixer el bé del patrimoni de J.B.S.

FONAMENTS DE DRET

I.- CONSIDERANT: que el delicte de frustració de procediments executius de cobrament es troba regulat dins del Títol XI del Codi Penal dedicat als “Delictes contra el Patrimoni” a l’article 220 apartat a) que castiga amb pena de presó de tres mesos a tres anys al deutor que, conscient de les obligacions de pagament que tingui, qualsevol que en sigui l’origen, amagui els seus bens o realitzi actes de disposició patrimonial o generadors de crèdits preferents, a fi de frustrar en tot o en part l’eficàcia de qualsevol embargament o procediment d’execució judicial, extrajudicial o administratiu, iniciat o de previsible iniciació.

Aquest delicte suposa un element objectiu concretat per un acte d’ocultació dels bens propis o per un acte de disposició per part del deutor.

Implica també dos elements subjectius que consisteixen, d’una part, en que l’acusat sigui conscient de la seva condició de deutor, d’altra part, que tingui la voluntat de sostreure els bens al compliment dels deutes o com ho precisa el tipus penal, “frustrar en tot o en part l’eficàcia de tot embargament o procediment d’execució judicial, extrajudicial o administratiu, iniciat o de previsible iniciació”.

En el cas d’autes, no està discutida la condició de deutor de l’acusat J.B.S., quina és a més acreditada per la prova documental incorporada pels testimonis dels autes civils:

- procediment núm. 4000116/2009 de divorci relacionat amb el procediment núm. B-0354-5/2006, en període d’execució de sentència: reclamació de la suma global de 26.149,52 euros;

- procediment civil EX-B-1686-7/2013 expedient de família en execució de sentència: a la data 11-06-2014 la suma reclamada era de 950 euros;

- procediment civil núm. 2000997/2014 de reclamació de quantitat de 470,25 euros.

J.B.S. mai ho ha negat el seu perfecte coneixement dels deutes.

Pel que fa a l’acusada A.S.E., va admetre en la seva declaració a la Batllia que era coneixedora, quan es va fer la donació, de la mala situació econòmica del seu fill, tot i desconèixer el detall concret d’aquesta.

L’acusat J.B.S. també ha manifestat a la Batllia que la seva mare era coneixedora de la seva situació econòmica precària.

Pel que fa l’element subjectiu de l’injust de la voluntat de sostraure la meitat indivisa de l’habitatge de Montmell al compliment dels deutes de J.B.S., la Sala considera que el Tribunal de Corts ha descartat amb bon criteri l’existència d’aquest element constitutiu del delicte.

En efecte:

- l'habitatge de Montmell va ser adjudicat l'any 2002 a l'entitat bancària Caixa d'Estalvis XX per impagament del préstec hipotecari per part dels primers adquirents;

- volent adquirir el matrimoni J.M.B.P. i A.S.E. dit habitatge, el banc no va autoritzar la subrogació en el préstec hipotecari, essent el marit de baixa per malaltia i sense ingressos;

- el director del banc, segons el que ha declarat l'acusat J.B.S., li digué que si ell aportava la seva nòmina de funcionari accedirien a la subrogació. Contràriament al que sosté el Ministeri Fiscal, només pot consentir una hipoteca sobre un immoble la persona que disposa d'un dret real, si be que apareix totalment versemblant l'adquisició per part de J.B.S. de la meitat indivisa de l'habitatge;

- consta acreditat que el matrimoni J.M.B.P. i A.S.E. era qui abonava les quotes del préstec hipotecari, tal com resulta de les declaracions dels acusats, de les declaracions a la vista oral de la testimoni C.S.R., veïna que es trobava en una situació similar, i de la documental aportada en l'acte del judici oral.

- arran de la mort sobtada de J.M.B.P. l'any 2004, per aute de data 18-12-2006 es declara hereus *ab intestato* del difunt als seus tres fills per parts iguals sense perjudici de l'usdefruit de tota l'herència que adquireix la seva vídua;

- per restablir la igualtat entre els tres fills hereus, essent observat que J.B.S. no hauria pagat als seus pares cap suma per tal d'adquirir la meitat indivisa del bé immobiliari, el notari els aconsellà de fer una donació, el que no és inversemblant ja que formalitzar-ho via compravenda, la mare hauria pogut justificar el pagament efectiu de la meitat indivisa, perjudicant d'aquesta manera als dos altres fills hereus;

En conclusió procedeix considerar que la finalitat de la donació de la meitat indivisa de l'habitatge de Montmell fou per fer coincidir, com ho recull encertadament el Tribunal de Corts, l'aparença amb la realitat, fet que fa que J.B.S. no es considerava propietari real del 50% de l'habitatge sinó que era sols titular aparent, a fi de garantir eventualment el pagament del préstec hipotecari, que van pagar els seus pares en la seva totalitat.

Malgrat que la donació intervingui quasi 10 anys després de la mort de J.M.B.P., existeix en aquestes condicions un dubte més que raonable en la voluntat del fill i de la mare de provocar un estat d'insolvència per frustrar el pagament dels deutes.

II.- CONSIDERANT: que procedeix doncs confirmar la decisió d'absolució dels acusats.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra,

DECISIÓ

La Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, en nom del poble andorrà, decideix:

- 1.-** Desestimar el recurs d'apel·lació interposat pel Ministeri Fiscal.
- 2.-** Confirmar la sentència dictada pel Tribunal de Corts en data 19 de desembre del 2017 en la causa de referència.
- 3.-** Declarar d'ofici les costes d'aquest recurs.

Aquesta sentència és ferma i executiva.

Manem que, una vegada notificada la present sentència a totes les parts, es retorni la causa al Tribunal de Corts, amb certificació de la present Sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.